

Posudek diplomové práce

Bc. Petra Vrbatová, *Konverze N > A v současné italštině*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2012, 142 stran včetně příloh.

Diplomová práce Petry Vrbatové se zabývá otázkou domnělého kategoriálního přechodu N → A v některých problematických výrazech, jako je např. *guerra lampo*, *idea base*, *parola chiave* atd. Jejím cílem je popsat především víceslovná pojmenování, jejichž struktura je N-N nebo N-A. Právě problematika statutu druhé složky těchto spojení (N/A) je v poslední době velmi aktuální; diplomantka v tomto ohledu pracuje s nejnovější literaturou, kterou víceméně uspokojivě prezentuje a při analýze vlastního materiálu korektně aplikuje.

Petra Vrbatová si pro svůj výzkum vytvořila reprezentativní vzorek, pořízený z elektronické verze slovníku *Zingarelli 2011*, který pak konfrontovala s reálným územ, jak ho dokládají korpusová data (a zde diplomantka pracuje s největším korpusem, který je v tuto chvíli k dispozici, totiž ItWaC).

V úvodní kapitole se diplomantka pokouší vypořádat s jistým terminologickým „nepořádkem“, který v této oblasti panuje, a poměrně úspěšně prochází, definuje a nakonec přijímá definiční rozdíl mezi konverzí, nulovou derivací a transpozicí. Dále pak představuje svůj vzorek a podává jeho typologii, již velmi přehledně sumarizuje v tabulce na s. 64–72. Jádro práce spočívá jak v aplikaci distribučních testů, které diplomantka mezitím definovala, tak v rozdělení dle klasifikace kompozit, kterou předložil (na základě původního návrhu Scaliseho a Bissettové) Marco Baroni.

Jak metodologický postup – kombinace slovníku s korpusovými daty –, tak teoretické zázemí, které Petra Vrbatová pro svoji práci přijala, jsou bezesporu naprosto v pořádku a ukazují, nakolik je složitá otázka konverze aktuálním tématem ve výzkumu italské slovtvorby.

Možná právě proto, že otázka konverze je složitá – neboť předpokládá jistá teoretická stanoviska a přesvědčení (viz otázka derivace nulovým sufixem – existuje vůbec něco jako nulový sufix?) – nedaří se Petře Vrbatové podat vždy přesnou a korektní formulaci, popř. správně interpretovat vlastní data. A k těmto v dobrém smyslu diskutabilním bodům bych se teď rád vyjádřil v naději, že při vlastní obhajobě se mnohé vyjasní.

- 1) Začnu formálními nedostatky, které se v práci přece jen vyskytují. Pokud jde o jazykovou úroveň práce, musím konstatovat, že rekurentním problémem je chybná interpunkce v češtině. Podobně ne zcela perfektní je italština, jakou je psáno résumé (např. *da una all'altra parte del discorso*, správně *da una parte del discorso all'altra*, jde právě o pevné spojení *parte del discorso*; *dei conversioni*; *quale rapporti crescono*; *questa corpora* atd.). Revizi by zasloužil rovněž anglický abstrakt.
- 2) Ne vždy je systém citací úplně systematický. Např. na s. 44 odkazuje diplomantka na předcházející *passus* pomocí „v citaci č. 41“. To rozhodně není běžné, zvláště když citace v textu číslovány nejsou (což je samozřejmě v pořádku). Podobně není úplně běžné číslovat položky v bibliografii. S bibliografií souvisí jeden podstatný lapsus: článek M. Baroniho – jak je v soupisu literatury uveden – nevyšel v *Guevara: Pirrelli*. Jde o příjmení spoluautorů článku (Emiliano Guevara, Vito Pirrelli).
- 3) Pokud jde naopak o některé věcné/obsahové nesrovnalosti, rád bych poukázal na to, že diplomantka se tu a tam stává obětí sekundární literatury, z níž cituje, a přebírá tak terminologii, která v češtině bohužel nedává dobrý smysl. Kromě toho, že např. na s. 15–16 je citace neúnosně dlouhá, jsou diplomantčiny překlady nepřesné. Co znamenají flexivní značky (s. 16)? Jde opravdu o „literární“ význam uváděných slov (na s. 30 a 61)? Je skutečně *la distribuzione di un aggettivo* totéž co *výskyt adjektiva* (s. 26)?
- 4) Dále je zcela evidentně nesprávně interpretována *paradigmatická řada* (serie paradigmatiche) derivátů s nulovým sufixem, když jako příklad uvádí Petra Vrbatová různé tvary slovesa *tenere* (s. 18). V derivační morfologii – na rozdíl od flexe – jsou *serie*

paradigmatiche v zásadě (a rozhodně v tomto kontextu) skupiny slov, které mají společný slovtvorný význam daný tím, co by se běžně nazvalo slovtvorným pravidlem. Takže to, oč na s. 18 jde, je spíše rozdíl mezi *acquisto* (jako příklad dějového jména vzniklého konverzí) a jinými *nomi d'azione* jako např. *rimodernamento*, *acquisizione*, *nuotata*, *chiaritura* apod.

- 5) Na s. 50 se diplomantka zabývá konstrukcemi typu *verde bottiglia*, *verde oliva*, v nichž druhé N blíže specifikuje barevný odstín. Je určitě pravda, že tato substantiva se nechovají jako typická adjektiva, ale příklad, na základě kterého to chce diplomantka demonstrovat, není vybrán příliš šťastně. Zdá se mi totiž, že všechny kontextuální výskyty spojení *le verdi acque* (*le verdi acque di questo fiume*, *le verdi acque dell'Oceano indiano*) jsou běžnými konstrukcemi, ve kterých adjektivum předchází substantivum a má v této prenominální pozici deskriptivní/hodnotící význam. V tomto smyslu tedy rozhodně není správné tvrdit, že „převedení do množného čísla je možné, ale zatím velmi výjimečné.“
- 6) Na s. 65 a 67 v závěrečné přehledové tabulce jsou uvedeny jako příklady možné vnitřní modifikace také *anni senza luce* a *valori fuori limite*. To je však pravděpodobně něco jiného, než to, co se diplomantka pokouší prokázat na jiných, lépe vybraných příkladech, jako je např. *pistola visibilmente giocattolo* (s. 67), kde adverbium *visibilmente* skutečně modifikuje *giocattolo*, a dokládá tak jeho kontextuálně vynucený přechod N → A.

Tolik tedy k některým problematickým bodům. Obecně bych však diplomovou práci Petry Vrbatové hodnotil jako víceméně zdařilou, ale vzhledem ke zmíněným nedostatkům formálního i obsahového rázu ji navrhuji hodnotit jako **velmi dobrou**.

V Českých Budějovicích dne 1. 6. 2012

doc. Mgr. Pavel Štichauer, Ph.D.
oponent diplomové práce